

ОБЛІПИХА – ПЕРСПЕКТИВНА ПЛОДОВА КУЛЬТУРА В САДІВНИЦТВІ

С.В. Зубрицька, викладач І – категорії

Житомирський агротехнічний фаховий коледж, м. Житомир

Обліпіха звичайна або щець звичайний (*Hippophae rhamnoides*) – багаторічна рослина родини маслинкових. Кущ або невисоке дерево з колючими гілками і густим лінійно-ланцетним листям. Квітки дрібні, непоказні. Плоди яскраві жовто-оранжеві, круглі чи видовжені мають маслянисто-соковиту м'якоть.

Українська родова назва обліпіха обумовлена дуже рясним плодоношенням, притаманним цьому виду, - гілки куща буквально обліплені ягодами з усіх боків. Достигають вони у серпні-вересні, пізні- у жовтні. Плоди на кущах можуть зберігатися протягом усієї зими, не обсіпаючи.

Обліпіха – цінна плодова, лікарська, декоративна рослина. Сучасними вченими вже не раз було доведено, що обліпіха має дуже велику кількість вітамінів у складі. Її ягоди вважаються рекордсменами за вмістом стійкого навіть після переробки вітаміну С. Плоди багаті на вітаміни А, Е, К, Р, групи В, магній, залізо, кремній, марганець, яблучну кислоту, містять унікальну комбінацію корисних олій, антиоксидантів, ферментів і фітонцидів. Обліпіха вважається ягідним конкурентом шоколаду завдяки вмісту серотоніну, гормону щастя, здатного покращити настрій та емоційний стан.

Обліпіха – світлолюбна, морозостійка рослина, вона витримує морози до - 40 С, квітки навесні не пошкоджуються приморозками. Краще росте на відкритих сонячних місцях, у тіні дерев та чагарників плодоносить погано або зовсім не плодоносить. Цінною особливістю обліпіхи є наявність кореневих бульбашок на коріннях (як у бобових), що відіграють у житті рослини важливу роль, фіксуючи атмосферний азот.

Ця культура є дводомною, для отримання стабільних врожаїв слід посадити і жіночі і чоловічі рослини. Причому для запилення 4 – 6 жіночих кущів достатньо одного чоловічого примірника. Пилек з чоловічих тичинкових квітів переноситься на жіночі маточкові виключно вітром. Чим ближче знаходиться рослина – запилювач до жіночих кущів обліпіхи, тим краще буде запилення і вищі врожаї.

Колючі пагони обліпіхи сильно ускладнюють збір ягід. Але селекціонери успішно вирішують цю проблему. Виведено багато сортів, які практично не мають шипів і колючок.

Коротку характеристику деяких сортів обліпіхи представлено в описах:

Подруга. Крона помірно розлога з прямими пагонами без шипів і колючок. Сорт середнього строку достигання. Відзначається зимостійкістю та доброю стійкістю до хвороб. Ягоди великі (0,8-1,0 гр.), помаранчеві, сидять на середній плодоніжці (3 - 4 мм) з сухим відривом. М'якоть кисло-солодка ароматна. Урожай дозріває до кінця серпня. Середня врожайність 6 - 7 кг з куща.

Чудова. В цьому сорті шипи на гілках повністю відсутні. Кущі середньої висоти з розкидистою кроною. Сорт середнього строку достигання. Відзначається зимостійкістю та стійкістю до хвороб. Плоди циліндричної форми. Забарвлення плодів світло – помаранчеве на плодоніжці довжиною 3-4 мм з напівсухим відривом (при зборі пошкоджуються, але мало). Смак кисло-солодкий десертний. Середня врожайність 12-15 кг з куща.

Велетень. Відомий вид обліпіхи завдяки відсутності шипів на пагонах. Деревоподібний кущ висотою 3-3,5 м з рідкою кроною. Пізнього строку достигання. Сорт зимостійкий з доброю стійкістю до хвороб. Плоди циліндричні, жовто – оранжевого кольору, крупні (0,8-0,9 г). Смак м'якоті кисло-солодкий з терпкими нотками. Урожай дозріває до середини вересня. Середня врожайність 5-10 кг з куща.

Августина. Великоплідний відмінний сорт. Кущі помірного зростання з акуратною кроною. Гілочки з малою кількістю шипів. Сорт раннього строку досягання. Відзначається зимостійкістю та стабільним врожаєм. Плоди округлої форми, дозрівають одночасно, у стадії стиглості набирають яскраво- оранжевого забарвлення. Середня маса плоду -1,1- 1,4 г. М'якоть кисло-солодка, ніжна. Середня врожайність – 17 кг з куща.

Сонечко. На пагонах майже відсутні колючки. Сорт середнього строку досягання. Плодоносить в кінці серпня. Морозостійкий, опірність хворобам задовільна. Плоди циліндричної форми, червоно-оранжевого кольору, на довгій плодоніжці з сухим відривом. Ароматна м'якоть , має кисло- солодкий смак. Середня врожайність - 11кг з куща.

Обліпіха – одна з найбільш корисних ягід з оригінальним, незабутнім смаком. Вона прекрасно зберігається в свіжому, сушеному і замороженому вигляді, її можна використовувати для приготування варення, джемів, компотів та інших заготовок.

Користь обліпіхи відома на весь світ завдяки комплексу протизастудних та противірусних властивостей її ягід. Вони сприяють підвищенню імунітету, загоєнню ран, зменшенню запальних процесів, зміцненню судин, омолодженню та регенерації, покращенню травлення, обміну речовин, роботи нервової системи.

Висновок: Обліпіха – досить перспективна культура й економічно рентабельна.